

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

**تأثیر آموزش مبتنی بر درک از بیماری، بر رفتارهای خودمراقبتی و کیفیت زندگی
بیماران نارسایی قلبی**

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد پرستاری

گرایش پرستاری مراقبت‌های ویژه

استاد راهنما: دکتر معصومه ذاکری مقدم

استاد مشاور: دکتر محمدعلی چراغی

استاد مشاور آمار: دکتر انوشیروان کاظم نژاد

علی صادقی اکبری

۱۳۹۴

**Tehran University of Medical Sciences
school of Nursing and Midwifery**

**Efficacy of education based on illness perception on self-care
behavior and quality of life in heart failure patient**

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for
Master of Science (MSc) Degree in: Critical care Nursing**

By: Ali Sadeghi Akbari

**Supervisor: Dr. Masoumeh Zakerimoghadam
Consultant: Dr. Mohammad Ali Cheraghi
Statistics Master: Dr. Anoushiravan Kazemnejad**

Feb. 2016

چکیده:

اهداف: بیماران مبتلا به نارسایی قلبی به علت مزمن بودن سیر بیماری با مشکلاتی در رفتار خود مراقبتی و کیفیت زندگی مواجه می‌شوند. درک نادرست از بیماری می‌تواند در شدت علائم، پایداری بیماری و درجه ناتوانی تاثیرگذار باشد. مطالعه حاضر با هدف بررسی تاثیر مداخله آموزشی مبتنی بر درک از بیماری، بر رفتارهای خود مراقبتی و کیفیت زندگی بیماران نارسایی قلبی انجام شد.

روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی قبل و بعد از مداخله در بیماران مبتلا به نارسایی قلبی در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌باشد که در سال ۱۳۹۳ انجام شد. پس از تخصیص تصادفی بیمارستان‌ها به صورت در دسترس ۷۰ نمونه واجد شرایط در دو گروه تجربه و کنترل وارد شده است. در گروه تجربه و کنترل پرسش‌نامه‌های درک از بیماری، رفتار خودمراقبتی و کیفیت زندگی قبل از مداخله تکمیل گردید. گروه تجربه، برنامه آموزشی مبتنی بر درک از بیماری را در مدت ۸ هفته دریافت کردند و با گروه کنترل مطابق روتین بخش رفتار شد. رفتار خودمراقبتی و کیفیت زندگی دو گروه قبل و هشت هفته بعد از شروع مداخله مقایسه گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های تی مستقل و کای دو در نرم افزار SPSS 16 انجام شد.

یافته‌ها: اختلاف معنی‌داری بین متغیرهای دموگرافیک دو گروه مشاهده نشد. میزان رفتار خودمراقبتی در گروه کنترل تفاوت آماری معنی‌داری نداشت و در گروه تجربه نسبت به گروه کنترل، بعد از مداخله نمره رفتار خودمراقبتی افزایش یافت ($p < 0/001$). تفاوت نمرات خودمراقبتی در گروه تجربه قبل از انجام مداخله و بعد آن از لحاظ آماری معنی‌دار بود ($p < 0/001$). کیفیت زندگی گروه تجربه نسبت به گروه کنترل، بعد از مداخله افزایش یافت ($p < 0/001$). تفاوت نمرات کلی کیفیت زندگی در گروه تجربه قبل از انجام مداخله و بعد آن از لحاظ آماری معنی‌دار بود ($p < 0/001$).

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان می‌دهد که مداخله آموزشی درک از بیماری در ارتقاء رفتار خودمراقبتی و کیفیت زندگی بیماران نارسایی قلبی موثر است. لذا پیشنهاد می‌شود که پرستاران در جهت انجام مداخلات پرستاری درک و باور بیمار نسبت به بیماری را بررسی و در جهت اصلاح باورهای وی بر اساس نیاز بیمار تلاش نمایند و آموزش مبتنی بر درک از بیماری بیماران نارسایی قلبی، می‌تواند در نهایت بقای بیشتری در این بیماران در پی داشته باشد.

واژگان کلیدی: رفتار خودمراقبتی؛ کیفیت زندگی؛ نارسایی قلبی؛ درک از بیماری

Abstract:

Objectives: Patients with heart failure due to the chronic nature of the disease face many problems that cause problems in the self-care behaviors of patients. Incorrect illness perception can have an important impact both at the ongoing and degree of disability. This study aimed to investigate the effect of modification of illness perception on self-care behaviors and quality of life in heart failure patients.

Methods: This before and after intervention quasi-experimental study was performed in patients with heart failure at Tehran University of Medical Sciences in the year 1393. 76 eligible subjects were randomly divided into intervention and control groups. The intervention group received 8 weeks of correct illness perception of the disease and the control group was conducted in accordance with the routine. The self-care behavior and quality of life of the two groups were compared before and eight weeks after starting intervention. Data was analyzed using descriptive statistics and independent t-test and chi-square tests that were performed in SPSS 16 software.

Results: There were no significant differences among demographic groups. The self-care behavior in the intervention group in comparison to the control group increased after the intervention and this change in self-care behavior score was significant ($p < 0/001$). As well, self-care behavior scores in the intervention group compared with before the intervention was statistically significant ($p < 0/001$). Quality of life in the intervention group in comparison with the control group increased after the intervention ($p < 0/001$). Overall quality of life scores in the intervention group before and after the intervention was statistically significant ($p < 0/001$).

Conclusion: The present study showed that education based on promoting illness perception is effective in improving self-care behaviors and quality of life in patients with heart failure. Thus, it is recommended that nurses assess patient's perception and belief of illness and try to promote these beliefs according to patient's needs. Promoting illness perception with the aim to change their perception can ultimately result in longer survival of these patients.

Keywords: self-care behavior, quality of life, heart failure, illness perception